

Espai de reflexió metodològica

“Com fem que la participació institucional sigui transformadora?”

Emanuela Bové presenta la sessió i explica que tindrà tres parts:

- Estat de la qüestió
- La visió de les institucions
- Treball en grups

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

GUIOMAR

Aquesta reflexió va sorgir perquè les persones que treballen a les institucions qüestionen si és transformador allò que s'està fent des dels diferents rols.

S'intenta respondre a diferents qüestions:

- Quins trets s'han de donar per a que ho sigui?
- Competència entre equips/cooperatives similars?
- És possible establir un decàleg de bones pràctiques?
- Quina ha de ser la relació amb l'administració? Co-producció, rols...

En la sessió de reflexió al juliol es van plantejar algunes preguntes:

- On està el límit per externalitzar processos quan hi ha personal intern que ho pot fer?
- Quins ens enfrontem a les relacions de poder?
- Des de quines professions s'ha d'impulsar la participació o quin és el seu paper? (arquitectes, acció comunitària, facilitació...)

CARLES (LACOL)

Posteriorment al PAM es va fer una sessió de treball (sense l'administració) per valorar com es sentien els equips que hi havien participat en el seu desenvolupament al territori. D'aquesta trobada va sortir la idea d'establir un decàleg de mínims a exigir a l'administració per a que aquests equips professionals acceptaren participar en els processos participatius institucionals.

Resum de l'article

- Transformació sobre el que estem participant (objecte):
 - disminuir les desigualtats,
 - relació objecte-subjecte (d'escala, nombre de participants...)
 - coherència dels continguts (relació amb allò supra)
 - vinculació dels resultats
 - etc.
- Transformació del subjecte:
 - foment del debat

- activació de la ciutadania
- solucions comunitàries
- identitat, pertinença
- empoderar
- apropar
- consciència dels privilegis
- etc.
- Transformació del mitjà:
 - procés clar i transparent
 - conèixer límits (marc legal,etc.)
 - generar continuïtat dels processos
 - factors emocionals
 - difondre la participació
 - transversalitat dins l'administració
 - visió estratègica
 - dimensió pedagògica de la participació
 - escala (posar en valor les iniciatives petites)
 - legitimar altres formes de participar
 - tempos i terminis
 - trencar rols i empoderar els de baix
 - no encorsetar-se

LA VISIÓ DE LES INSTITUCIONS

TATI

- En un procés participatiu cadascú planteja el que correspon al seu rol.
- Es la pràctica social la que fa canviar el dret institucional.
- Hem de contextualitzar la participació dins d'un sistema ja democràtic. La democràcia deu generar una ciutat amb polítiques més justes. És necessària la "porositat" del govern per a facilitar l'accés a l'acció política.
- Graus de participació (triangle): individual, cercant les necessitats personals; comunitària (jo>nosaltres), quan una comunitat lluita per necessitats conjuntes; nosaltres>nosaltres, quan es vol fer incidència en polítiques estructurals (educació, sanitat,etc). Totes tres necessiten els canals de participació adients.
- CO-PRODUCCIÓ: es pot fer co-producció quan hi ha objectius aliniats entre ciutadania i institucions
- ACCIÓ INSTITUCIONAL I INICIATIVA CIUTADANA: actualment hi ha poca acció ciutadana per promoure espais de participació i molts d'ells són d'iniciativa institucional S'hauria d'invertir el model. La ciutadania és plural i complexa i s'han d'articular mecanismes per fer participar a totes.
- POLÍTICA I DRET: la política ha d'anar més enllà del dret. Ell dret és el punt de partida però són les praxis socials i polítiques que el fan canviar. S'ha de promoure la participació de baix

cap a dalt (exemple: amb la nova norma serà obligatori que l'administració engegui un procés participatiu si la ciutadania ha recollit un nombre mínim de signatures). S'ha d'aconseguir la fiabilitat del sistema mitjançant la garantia ciutadana. S'ha d'ampliar el debat presencial a través de la plataforma online, però no eliminar-lo.

- *Pregunta: al parlar de manipulació, fiabilitat, etc., no s'està entenent que es parteix d'una posició prèvia que diu què és bo i què és dolent?*
- Resposta: la ciutadania ha de confiar en els processos engegats veient que s'està fent. Els mecanismes de control han de ser dels ciutadans.

TREBALL EN GRUP - POSADA EN COMÚ

CO-PRODUCCIÓ - grup 1

- Definició de co-producció: construcció d'un projecte conjunt; distribució de la responsabilitat; anar més enllà de la participació; presència de diferents actors; partir del diagnòstic per executar conjuntament; diàleg crític de coneixements conjunts; entendre el ciutadà com a dret; buscar solucions compartides; generar des de la necessitat compartida; no sempre és necessari co-produir, únicament quan hi ha una necessitat compartida.
- Procés de coproducció en totes els aspectes
- Debat en el grup sobre si és possible coproduir amb l'administració, ja que es considera que aquesta hauria de canviar per a poder co-produir. Actualment no està preparada.
- El paper de l'administració hauria de ser acompanyar a la ciutadania i facilitar mitjans i recursos. Facilitar que la ciutadania trobi solucions a les seves necessitats.
- És necessari canviar el marc legal (licitació per a gestionar serveis, etc.) per poder facilitar la coproducció, la co-producció de la ciutadania.
- Joves i infants troben dificultats per co-produir.

CO-PRODUCCIÓ - grup 2

- No es coneix molt el concepte, és un concepte nou.
- Es podria assimilar al que abans s'entenia com participació, però amb un mot nou
- La construcció del concepte explica una mica el significat: co=col·laborar, compartir (participatiu); producció=construcció, elaboració....
- Es pregunten si s'ha de co-produir durant tot el procés o en moments puntuals?
- Existeixen límits a la co-producció en temes com habitatge, treball, infraestructures...
- Existeixen límits per la confusió dels rols i perill de canvis de lideratge quan es converteixen en processos co-produïts, amb pèrdua del procés inicial elaborat per la ciutadania.

INICIATIVA CIUTADANA

- Què és iniciativa ciutadana? (No oblidar els petits grups no organitzats.)
- Com es legitimen les iniciatives? Per signatures exclusivament?

És aquella que hauria de defensar canvis amb una mirada comunitària, amb presència de la participació de tots els actors.

- Qui participa? Els lobbies de poder ja participen i fan pressió. I la resta?
Sensibilitat a petites iniciatives de grups no organitzats.
- S'ha d'acceptar els resultats del procés per totes les parts, administració i ciutadania.
- Tipus de participació que es demana
- Totes les iniciatives ciutadanes poden arribar al mateix canal de decisió? Què ho impedeix?
- És necessari donar resposta de per què no es duen a terme algunes iniciatives.

NORMES REGULADORES DE LA PARTICIPACIÓ

El grup desconeix el contingut del document i per tant, han treballat sobre allò que hauria d'incloure aquest:

- Establir processos que siguin vinculants
- Establir canals de participació accessibles i integradors
- Reconèixer espais de participació que es generen des de la pròpia ciutadania
- Garantir la coordinació dins de l'administració. Transversalitat (cooperació, protocols, etc.)
- Regular les formes (àmplies, correctes, representatives) dels mitjans de comunicació
- Rendició de comptes: regular o establir indicadors per garantir l'acompliment d'objectius; retorn a la ciutadania dels temes com a mecanisme de control
- Important revisar la carta municipal
- Una norma general potser no recull la diversitat

TATI

- *Els òrgans de participació han de tenir mecanisme d'autoregulació i han d'acomplir el dret administratiu però estem intentant que incloguin certa autonomia, com per exemple, que tinguin una secretària tècnica creada pel propi òrgan.*
- *Els resultats dels processos no poden ser vinculants perquè mai es posaran d'acord actors que tenen interessos i opinions molt contràries, i perquè potser el resultat va en contra de l'acció municipal.*

**Aclariment d'una persona del grup sobre "vinculant":*

Es refereixen a exigir que hi hagi un retorn als participants sobre per què les propostes van endavant o no, ja que el marge de resposta actual als òrgans de participació es queda curt.

**Una altra participant:*

Amb els temps actuals de la participació, els processos no arriben on han d'arribar.

TATI

- *No és problema vostre (dels professionals) transformar la societat, no feu incidència política. (Desacord general amb el comentari)*
- *En la norma es marca el sistema de garanties per a fer el retorn a la ciutadania.*

- *Els canals de participació regulats per la normativa no tenen res a veure amb les assemblees del barri. Si aquestes volen incidir en la política hauran d'acomplir la norma.*

Hi ha una opinió general que el debat sobre la norma deuria continuar en una propera sessió de més durada. Es farà convocatòria per correu electrònic per a trobar-se novament abans de l'aprovació a mitjans d'abril.

Tancament de la sessió